

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

30.08.2013 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Десетте най-ключови промени в Закона за обществените поръчки

Електронно досие на цялата процедура по подготовка и договаряне на обществена поръчка, граждански контрол за тръжната документация, задължителни подизпълнители при големите поръчки и отпадане на изискването за оборот при явяването на конкурс. Това са част от промените в Закона за обществените поръчки (ЗОП), представени подробно пред журналисти от експерти към Министерския съвет ден след като документът (виж прикачените файлове) получи одобрението на министрите и потегли за разглеждане от Народното събрание.

Голяма част от поправките са в положителна посока – свързани са със значително подобряване на публичността при подготовката, оценката и договарянето на поръчките, отпадане на ограничителни и дискриминационни условия.

Дискусия поражда текстове като задължението да се използват подизпълнители при поръчки за строителство над 2.64 млн. лева. Въпреки предложенията на браншови организации в промените не са намерили място исканията за увеличаване на праговете, под които не се провежда търг по ЗОП.

Поправките са селектирани сред около 300 предложения на браншови организации, сдружения, общини, държавна администрация и граждани. Ето и част от текстовете, които условно нарекохме "топ 10" на промените в Закона за обществените поръчки, защото са съществени или касаят големи групи компании:

1. Профил на купувача

Нов текст задължава всички възложители на обществени поръчки (5136 по данни на експертите на Министерския съвет) да поддържат на своята интернет страница раздел "Профил на купувача", в който да публикуват изчерпателни данни за целия процес по подготовка и договаряне: обявление, тръжна документация, разяснения, протоколи от заседания на комисии, класиране, включително сключения договор, договори с подизпълнители, всички изменения, свързани с тях, документи за извършена и приета работа, извършени плащания. В страницата на Агенцията за обществени поръчки (АОП) към всяко обявление ще има линк към въпросния раздел.

2. Всеки ще може да сигнализира за съмнителен конкурс

Според сега действащия закон предложения за промени в обявлението и тръжната документация заради съмнения за нарушения могат да се правят само от "заинтересувано лице" в 14-дневен срок от публикацията. Сега сигнал до възложителя могат да подават всички граждани, фирми и организации, които нямат пряко участие в процедурата.

3. Без критерий "оборот от предходни години"

Отпада текстът, който дава право на възложителите да изискват информация за оборота на кандидатите за последните три години. Данни за финансово и икономическо състояние могат да се изискват само ако за изпълнението на поръчката е необходим начален ресурс за консумативи и заплати. Той не може да надхвърля 50% от прогнозната стойност на поръчката. Остава изискването да се доказват техническите възможности на кандидатите за изпълнение на дадена поръчка.

4. Фирмите длъжници – без достъп до търгове

Възложителят ще е длъжен да отстрани от конкурса кандидати, които имат задължения към държавата и община, установени в сила с влязъл в сила акт, освен ако не са разсрочени. Отстраняват се и кандидати, които имат просрочени ликвидни и изискуеми задължения към подизпълнители, установени с влязло в сила съдебно или арбитражно решение.

5. Подизпълнителите – задължителни при строителство

Нов член задължава възложителите да определят дял между 30 и 70% от стойността на поръчката за изпълнение от подизпълнители. Това се отнася при поръчки за строителство с прогнозна стойност над 2.64 млн. лева. При поръчките за услуги определянето на дял, предназначен за подизпълнители, е по желание на възложителя и не може да надхвърля 30% обема на работата. Подизпълнителите нямат право да превъзлагат строително-монтажни работи, но могат да сключват договори за доставка на стоки и услуги.

6. Класирането – само по показатели, свързани с предмета на поръчката

В нов член от закона подробно е разписано какви могат да бъдат показателите за оценка на офертите, когато се избира икономически най-изгодната (а не най-евтината). Не се допуска включването на показатели за оценка, които не са пряко свързани с предмета на поръчката, както и показатели, които отчитат времето за извършване на плащанията в полза на изпълнителя (отложено или разсрочено плащане).

7. Съкращават се сроковете за произнасяне на КЗК

От един месец на 14 дни се съкращава срокът за произнасяне на Комисията за защита на конкуренцията по жалби, отнасящи се за всички поръчки под праговете – 9.7 млн. лв. за строителство и 391 хил. лв. за доставки, услуги и конкурс за проект.

8. Външните експерти стават задължителни при големите търгове

Участието на външни експерти в оценителните комисии в търгове за строителството за над 9.7 млн. лева става

задължително. Изборът ще става чрез жребий, организиран от Агенцията за обществените поръчки.

9. Поръчки за кооперации на хора с увреждания

В закона се връща условието определени поръчки да се възлагат на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания. Става въпрос за поръчки на определени изделия, сред които работни облекла, брошури, обувки, чаршафи, както и услуги като ремонти на паркове и детски площадки. В окончателният вариант на промените е записано, че всички юридически лица могат да кандидатстват за такива поръчки, но при наличие на оферти от специализирани предприятия ще се разглеждат само те. Критиката към това предложение е, че ще се нароят десетки специално създадени дружества, които да печелят служебно поръчки.

10. Подпис върху ценовата оферта

Задължителна става практиката представител на фирмата кандидат или негов упълномощен представител да се подписват на листа с ценовата оферта при отварянето ѝ. Идея е да се премахнат съмненията за сключване на договори на цена, различна от първоначално предложената. Практиката ще се прилага и при процедурата "публична покана", при която задължително става публичното отваряне на оферти в присъствието на кандидатите. Съмненията обаче са, че ако има подмяна на оферти, те стават преди отварянето на пликите с цените.

Вестник 24 часа

✓ От 2014 г. пенсиите се вдигат с около 2,5% заради връщането на швейцарското правило

С около 2,5% би трябвало да се увеличат пенсиите от следващата година, ако бъде върнато актуализирането им според златното швейцарско правило.

Тази прогноза, базирана на очакванията за инфлацията и ръста на средния осигурителен доход за 2013 г. направи пред в. "24 часа" управителят на Националния осигурителен институт Бисер Петков.

Швейцарското правило предвижда индексирание на пенсиите с 50% от инфлацията и половината от ръста на средния осигурителен доход. Правилото не се спазваше при управлението на ГЕРБ.

Вестник Сега

✓ Минималните осигурителни прагове остават почти без промяна през 2014 г.

Със символичен ефект за доходите на работещите приключва договарянето на минималните осигурителни прагове за 2014 г., показват предварителните сметки. Вече са постигнати споразумения между синдикати и работодатели за 48 икономически дейности от 82. В 20 от тях обаче договорката е да няма увеличение, а средният ръст е повече от символичен - 1.8%. Това означава, че профсъюзите са се съгласили с доводите на бизнеса, че икономическата ситуация ще доведе по-скоро до свиване на заетостта и фалити в дадени сектори, отколкото до по-добри доходи за работещите. В секторите с постигнати споразумения работят малко под 1.2 млн. души, но за над 260 000 от тях ръст на минималния осигурителен доход няма да има. През 2013 г. имаше 57 споразумения от 85 сектора със среден ръст на минималния доход от малко над 4% за 1.4 млн. души.

Само в 5 дейности през 2014 г. увеличението надхвърля 5%. Най-щедри догодина ще бъдат в преработката и консервирането на плодове и зеленчуци, където осигуровки вече ще се внасят средно върху минимум 437 лв. вместо върху 387 лв. Ръстът е с 12.9%. Секторът обаче осигурява хляб на по-малко от 6000 души. Според разпоредбите социалният министър трябва да реши какво се случва с праговете, в които няма договаряне, като практиката преди кризата беше те да се увеличават административно със средния ръст на споразуменията. Подобен подход обаче доведе до сериозно свиване на осигурените и закриване на работни места. Затова бившият вече социален министър Тотю Младенов използва компромисни варианти, като веднъж ги увеличи с ръста на средния осигурителен доход, само с инфлацията, а за т.г. ги замрази. Наследникът му Хасан Адемов още не е решил как ще процедира. "Ще взема решение, след като го обсъдим със социалните партньори", коментира той за "Сега".

От становищата на браншови организации пък става ясно, че те използват договарянето, за да предложат радикални промени в законодателството. От Българската асоциация на производителите и износителите на облекло и текстил, която твърди, че представя интересите на над 113 000 заети, са категорични, че ръстът на осигурителните прагове не увеличава доходите на хората, а само увеличава данъчноосигурителната тежест и на служителите, и на работодателите. Според браншовата организация те ще бъдат много по-добре подпомогнати, ако ваучерите за храна се увеличат от до 60 лв. на месец поне на 80 лв. или на 100 лв. Това означава, че работодателите са склонни да дават повече средства за социални плащания, тъй като ваучерите са за тяхна сметка, но не и да се увеличава осигурителната им тежест. "На този етап без промяна в осигурителната система ръстът на минималните прагове не води до положителен резултат за никого", гласи становището им. Те настояват да се направят редица промени в трудовото и осигурителното законодателство, свързано с почивните дни, с извънредния труд, с наемането на временни работници. От асоциацията искат да отпадне ангажиментът на работодателя да плаща първите 3 дни от болничните, както и да се премахне правото на платен годишен отпуск за жените в майчинство.

Работодателите в здравеопазването са категорични, че няма как да вдигат доходи, докато от МЗ и здравната каса им плащат по-малко за извършените медицински дейности от реалните разходи. Те настояват да има преговори за по-високи заплати, едва когато се увеличат цените на клиничните пътеки. От браншовата организация твърдят, че все

повече болници съобщават, че нямат средства да покриват дори сегашните стартови заплати и се увеличават разходите им за осигуровки, докато в същото време падат доходите на работещите. Дори при по-ниски заплати бизнесът е длъжен да внася осигуровки върху минималните прагове.

Българската асоциация "Почистване" пък твърдят, че 80% от разходите в сектора са за труд и ако се вдигнат минималните прагове, това ще им пречи да предлагат достатъчно ниски цени, за да печелят обществени поръчки. Според данните 98% от около 10 000 работещи в сектора са нискоквалифицирани работници, които работят на минималната заплата.

В разпределението на топлинна и електроенергия са категорични, че промените в закона за енергетиката и новите регулации не само не им позволяват да увеличават заплатите, но ще ограничи възможностите им и за инвестиции в нови технологии и ремонти, както и в безопасните условия на труд.

ОБЕЩАНИЯ

Социалният министър Хасан Адемов обеща да започнат активни преговори между работодателите и синдикатите за нов начин на договаряне на минималните възнаграждения, тъй като в момента двете страни са на коренно противоположни позиции. Според бизнеса необоснованото им увеличение, което не е обвързано с икономически показатели, води само до повече разходи за труд, а оттам до съкращения и фалити. Синдикатите обаче твърдят, че така се изсветляват доходи. От БСК напомнят становището на Европейската комисия, че "трябва да бъде преразгледана системата за определяне на минималните осигурителни прагове, за да се постигне баланс между необходимостта недекларираният труд да намалее и необходимостта да се гарантира, че наемането на нискоквалифицирани работници не е прекалено скъпо". В същото време обаче от управляващата партия БСП настояват за поредното административно увеличение на минималната заплата, която в момента е 310 лв., още от 1 октомври.